

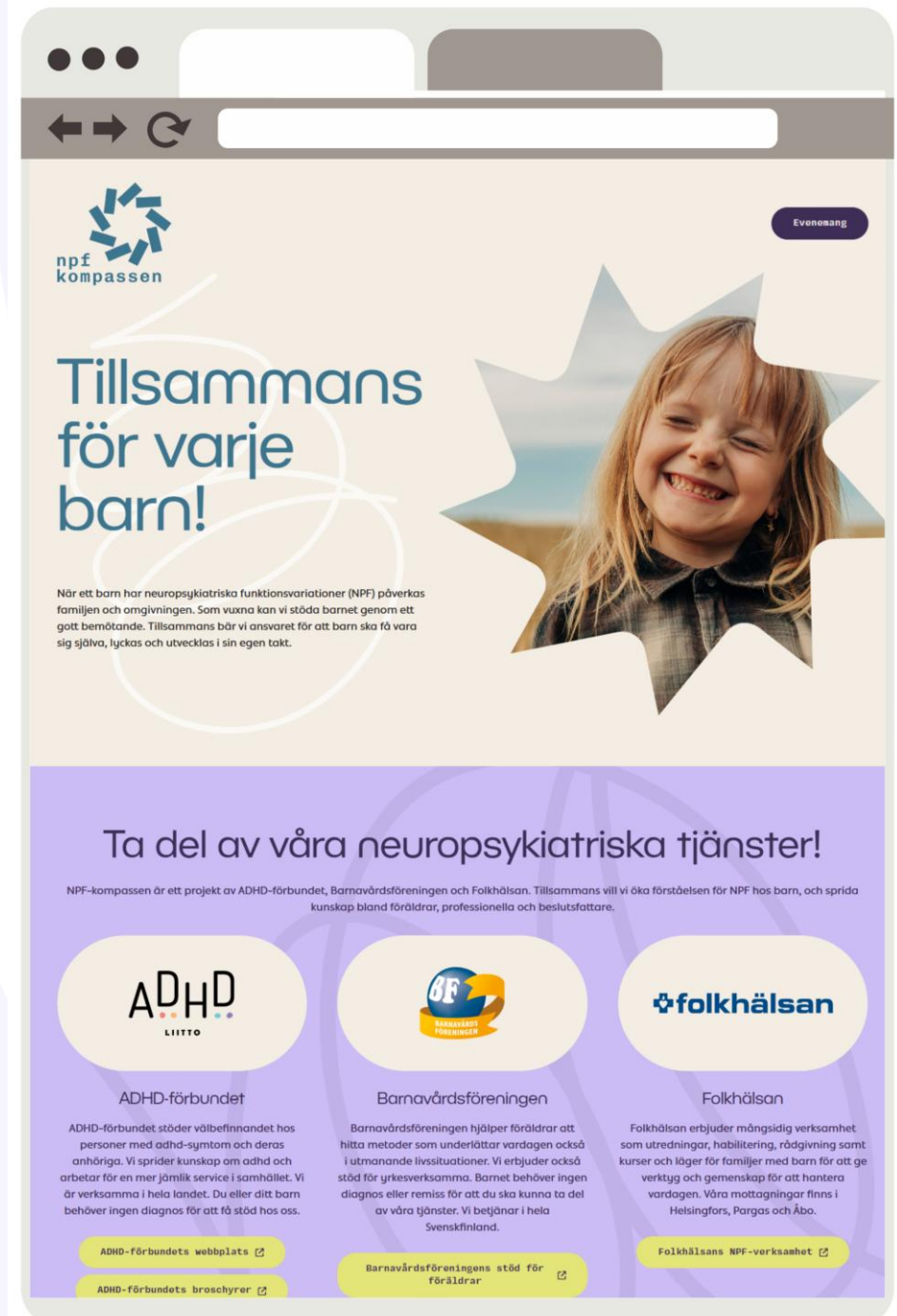
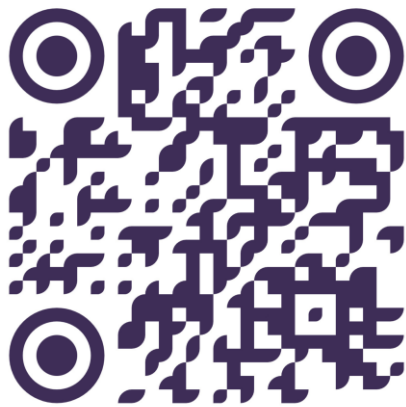
NPF-kompassen -Tillsammans för varje barn

NPF-kompassen

Ett projekt av ADHD-förbundet, Barnavårdsföreningen och Folkhälsan. Tillsammans vill vi öka förståelsen för NPF hos barn, och sprida kunskap bland föräldrar, professionella och beslutsfattare.

Besök NPF-kompassens webbplats!

npfkompassen.fi

NPF-kompassen

- Webbinarier
 - Välkommen med på vårt nästa kostnadsfria webinarium måndagen den 11 maj kl. 12.00-13.30: **NPF-vänliga sagostunder**

Under webinariet föreläser **Fredrika Wahrman**, talterapeut på Folkhälsan. Vi hör vi också erfarenhetstalare **Marion Norrgård-Långbacka** berätta om vardagen med en ADHD-diagnos och ett barn med ADHD-diagnos.

Anmälan: <https://npfkompassen.fi/evenemang> eller skanna QR-koden

NPF-kompassen

- Höstens webinarier planeras som bäst
- Beställ vårt nyhetsbrev för att få information om kommande evenemang till din e-post.

Npf-symtom hos barn under skolåldern

Sanna Karuvaara
Sakkunnig inom barn- och familjearbete
sjukvårdare och neuropsykiatrisk coach

Barnavårdsföreningens neuropsykiatriska tjänster

Illustrationer/Kuvitukset: Maria Sann

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

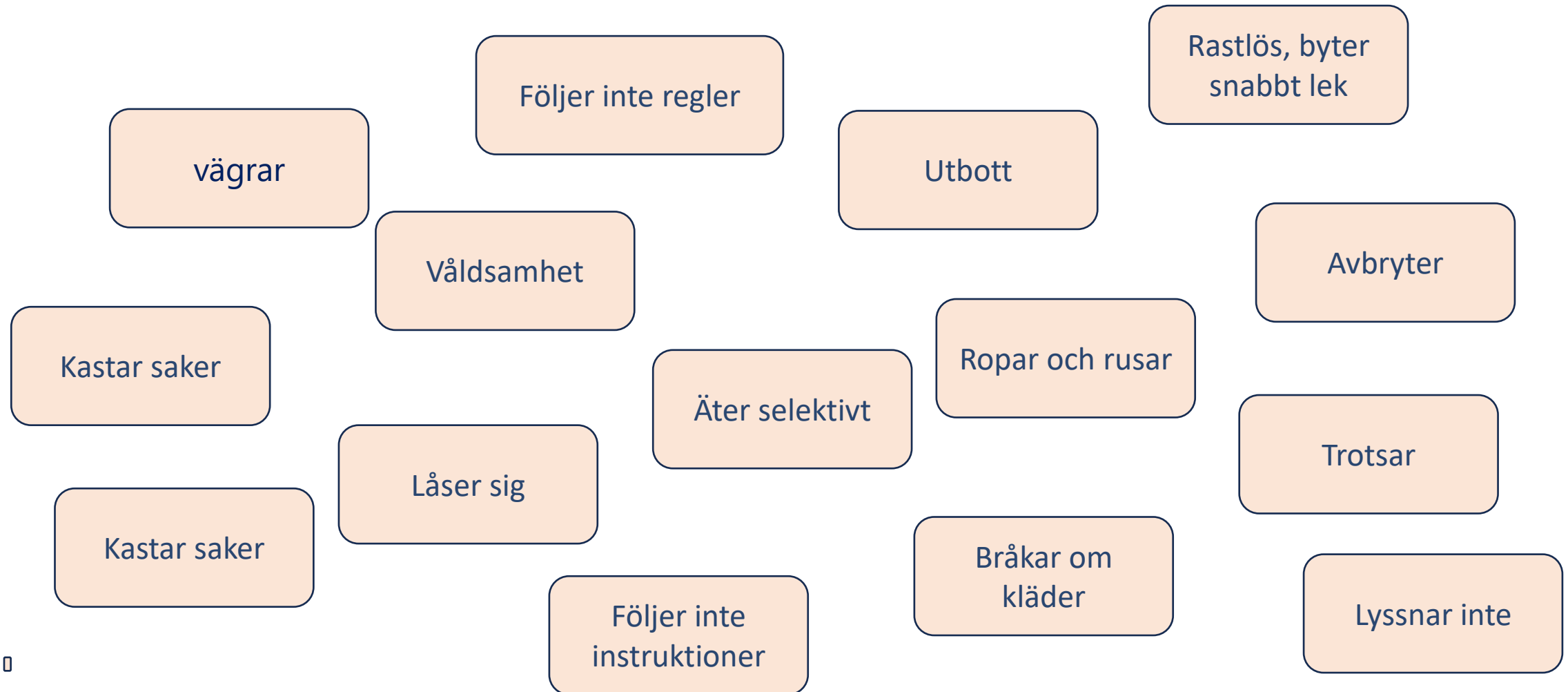
bvif.fi

Innehåll

- NPF, neuropsykiatriska funktionsvariationer
→ diagnoser och symtom, hur kommer det i uttryck
- Kunskap, förhållningssätt och stödåtgärder
→ Hur man kan hantera utmanande situationer
- Barnavårdsföreningens neuropsykiatriska tjänster
→ Familjeskolan POP, föräldrahandledning
- Frågor via chatten

Utmanande beteende

0

@barnavard

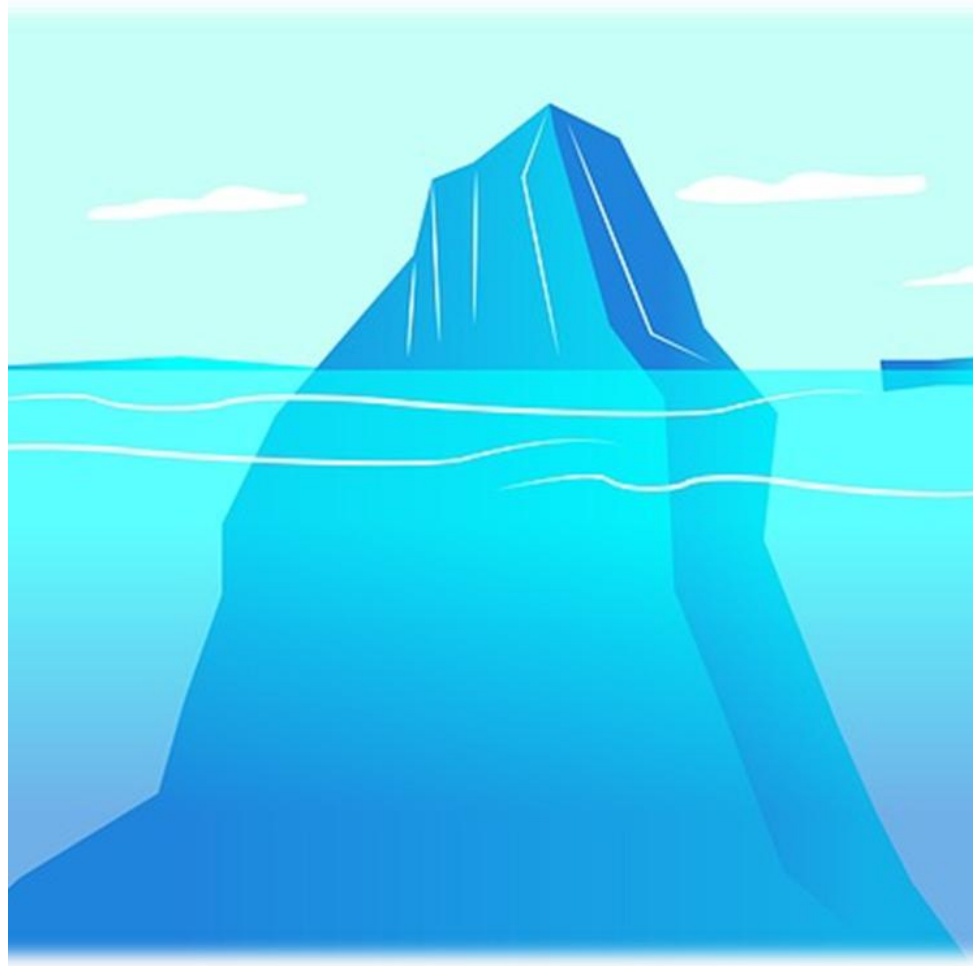
@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Vad ligger under ytan – Vad finns bakom beteendet?

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Neuropsykiatriska funktionsvariationer

- I bakgrunden kan finnas en neuropsykiatrisk funktionsvariation eller drag av det
- Diagnostiseras sällan hos barn under skolåldern
- Neuropsykiatriska funktionsvariationerna är medfödda och symtomen synliga redan hos små barn
- Omgivningen inverkar på hur symtomen framträder
- Symtomen kommer i uttryck i beteendet och i växelverkan mellan den vuxna och barnet

Neuropsykiatri

Utvecklingsrelaterade
störningar i hjärnans
funktioner

Kärnsymtom

Diagnoserna:

- ADHD (ouppmärksamhet, överaktivitet, impulsivitet)
- Autismspektrum (socialt beteende och växelverkan, oflexibelt beteende)
- Tourette (Tics)
- Inlärningssvårigheter

+ Samtida symtom (bl.a avvikelser i sinnesreglering, läs- och skrivsvårigheter, inlärningssvårigheter)

+ Sekundära symtom (beteendeproblematik, utmaningar i inlärning, emotionella störningar)

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

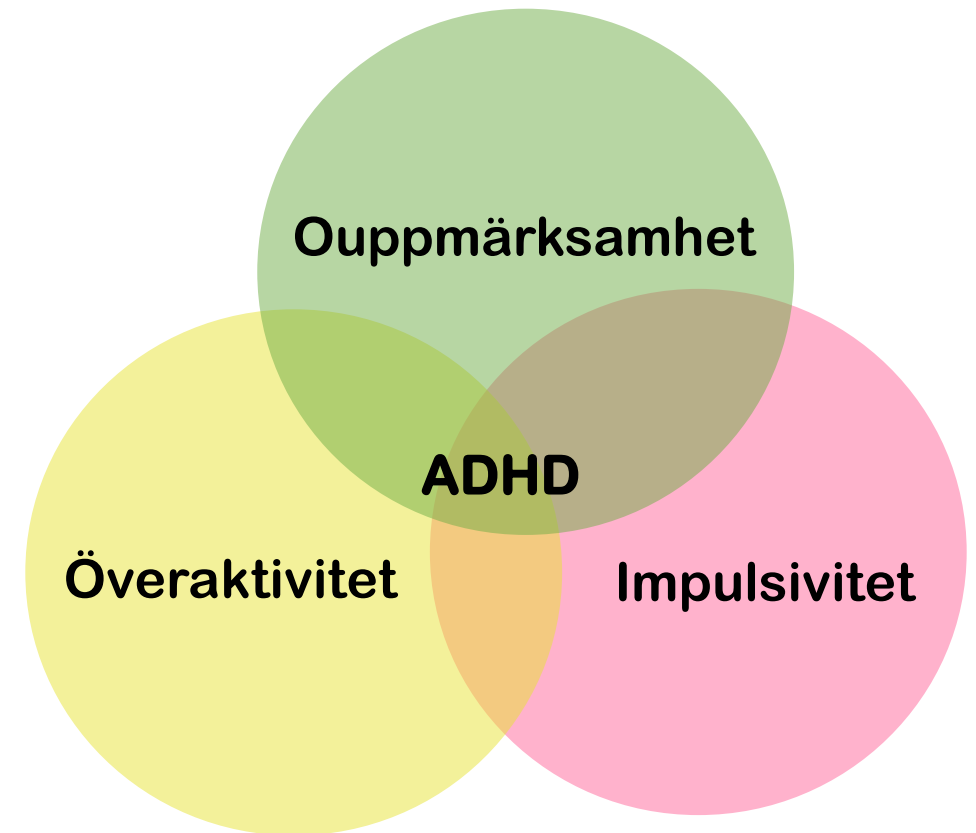
@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Aktivitets- och uppmärksamhetsstörning (adhd)

(ADHD, attention-deficit hyperactivity disorder)

- Neuropsykiatrisk funktionsvariation
 - utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning
- Symtombilden varierar, både gener och miljö påverkar hur den utvecklas
- *Individuella* betoningar i symtombilden
- Svårigheterna varierar i olika åldrar och utvecklingsstadier
- Bedömning av hur mycket symtomen påverkar vardagen/funktionsförmågan
- Samtida och sekundära symptom

Ouppmärksamhet

hur kommer det i uttryck

- Svårt att reglera uppmärksamheten
- Särskilt svårt att koncentrera sig på tråkiga saker
- Verkar inte lyssna
- Svårt att följa instruktioner och regler
- Glömmer bort sig
- Kommer inte igång

Överaktivitet

hur kommer det i uttryck

- Svårt att reglera aktiviteten
- Klättrar och springer även då det är olämpligt
- Svårt att komma till ro och somna
- Talar mycket, överaktivitet inombords

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Impulsivitet

hur kommer det i uttryck

- Verkar agera utan att tänka på följderna
- Verkar inte lära sig av sina misstag
- Svårt att vänta, t.ex att få svara eller på sin speltur

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Sinnesförmimmelser

Överkänslighet

- Undvikande eller motvilja vid påklädning och tvätt
- Utmaningar med ätandet, t.ex ensidig mat eller obehag för större bitar
- Reagerar starkt på ljud eller ljus
- Våldsamt beteende vid belastning

Underkänslighet

- Gillar spända kläder, tyngd på kroppen och trånga ställen
- Känner sämre klott på kroppen, kyla eller värme
- Passivitet, låg vakenhet

Sinnessökande

- Söker aktivt sinnesstimulans
- Liknar lätt överaktivitet
- Gillar att snurra hårt, gunga hårt
- Går nära andra, buffas

Autismspektrumtillstånd (AST)

- Neuropsykiatrisk funktionsvariation
- Påverkar hur individen kommunicerar, fungerar socialt och tolkar omvärlden
- Spektrum innebär att tillståndet varierar från lindriga till omafattande stödbehov
- Kärnsymtom; avvikande socialt beteende och växelverkan samt oflexibelt, repetitivt beteende
- Samtida och sekundära symtom
- Avvikelser i sinnesreglering

Kommunikation, socialt beteende och växelverkan

hur kommer det i uttryck

- Ömsesidig lek utmanande
- Leker mest för sig själv
- Fastnar i t.ex regler
- Ordagrann
- Svårt att sätta sig in i andras situation
- Berättar eller visar mindre spontant

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Oflexibelt och repetitivt beteende hur kommer det i uttryck

- Starka specialintressen
- Upprepande lek
- Ordande lek
- Intresserad av leksakers detaljer
- Förändringar svåra
- Egna rutiner

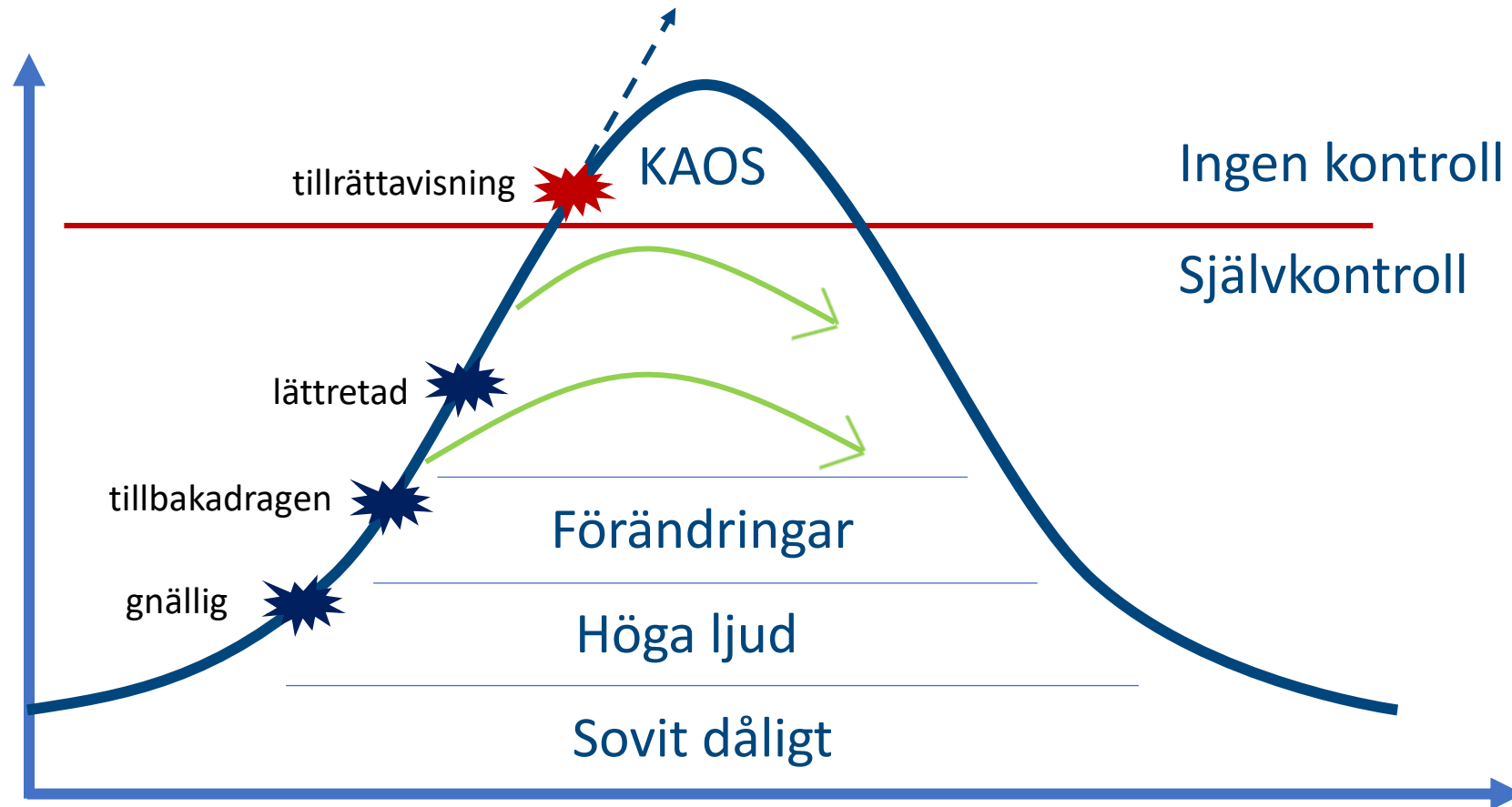

Lekfärdigheter och neuropsykiatriska funktionsvariationer

- Byter rastlöst från lek till lek
- Söndrar och förstör
- Leker gärna ensam
- Bestämmer över leken
- Drar sig undan, undviker
- Vågar inte försöka
- Fastnar, är oflexibel
- Upprepande lek
- Detaljer
- Vilka färdigheter behöver barnet hjälp med?

Belastning och självreglering

**Fungerade bra
senast varför inte
idag?**

**Utmaningar på
dagis men inte
hemma? (eller
tvärtom)**

**Om det ändå är
frågan om något
annat?**

**Ingenting är
konstaterat, skall det
då åtgärdas?**

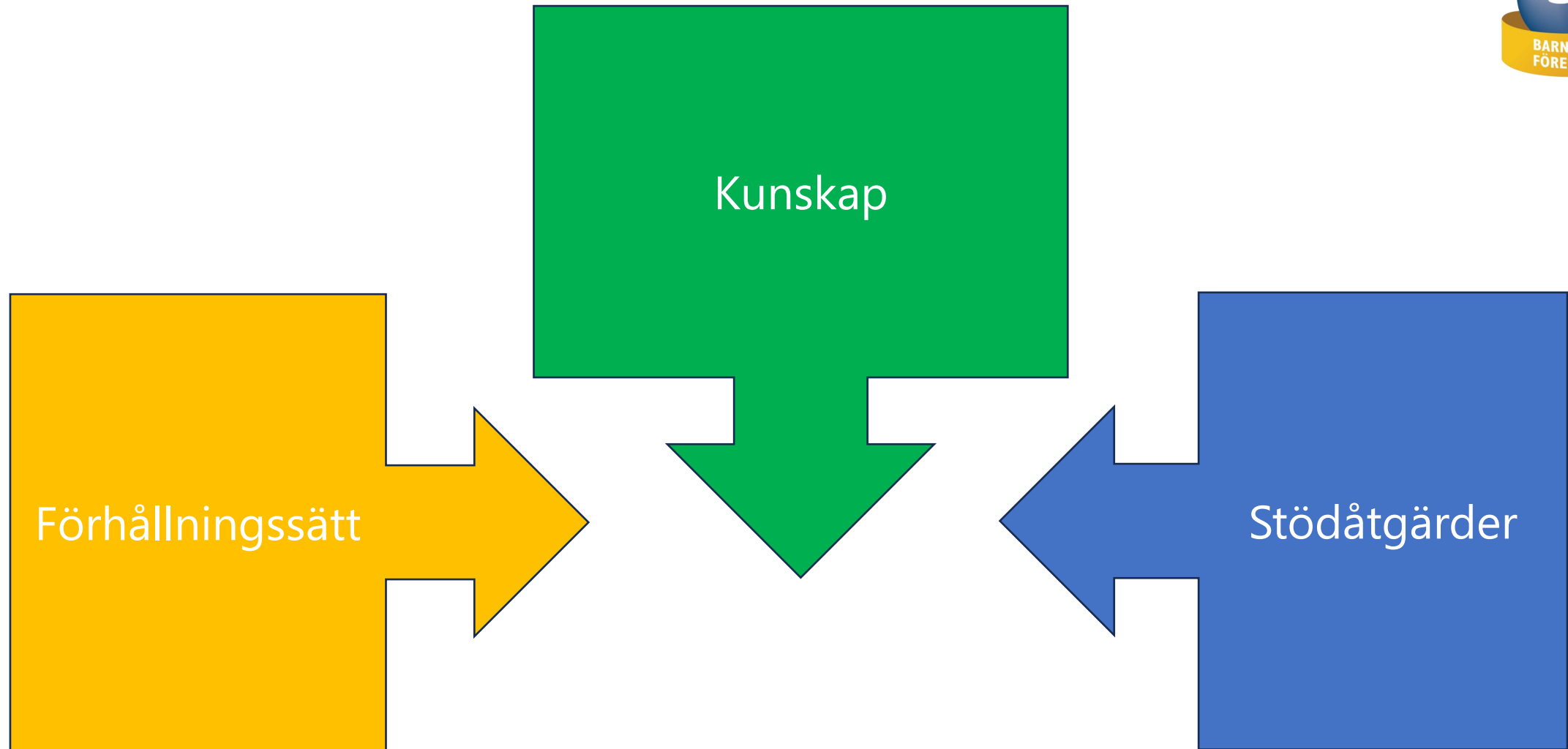
God medicinsk praxis (Finska Läkarföreningen Duodecim)

”Stödåtgärder ska inledas genast när man upptäcker problem med funktions- eller inlärningsförmågan i anslutning till uppmärksamhet, överaktivitet eller impulsivitet.” (adhd, 5/2025)

”Stödåtgärder ska vara långsiktiga och kontinuiteten skall säkerställas i övergångsskeden, i synnerhet under barndomen och ungdomen.” (adhd, 5/2025)

”Att modifiera miljön för att stödja funktionsförmågan är en viktig del av stödåtgärder. Stödåtgärder och lämplig modifiering av miljön bör påbörjas så snart misstankar eller oro över autismspektrumdrag uppstår.” (autismspektrumtillstånd)

Förhållningssättet

Utgångsläge:
"hen klarar inte detta"

→ Stödjande

- **Nyfikenhet**

- Vad är det som försvårar det för barnet?
- Vad behövs, vad fungerar?
- Hur kan jag hjälpa?

Utgångsläge:
"hen kan bättre"

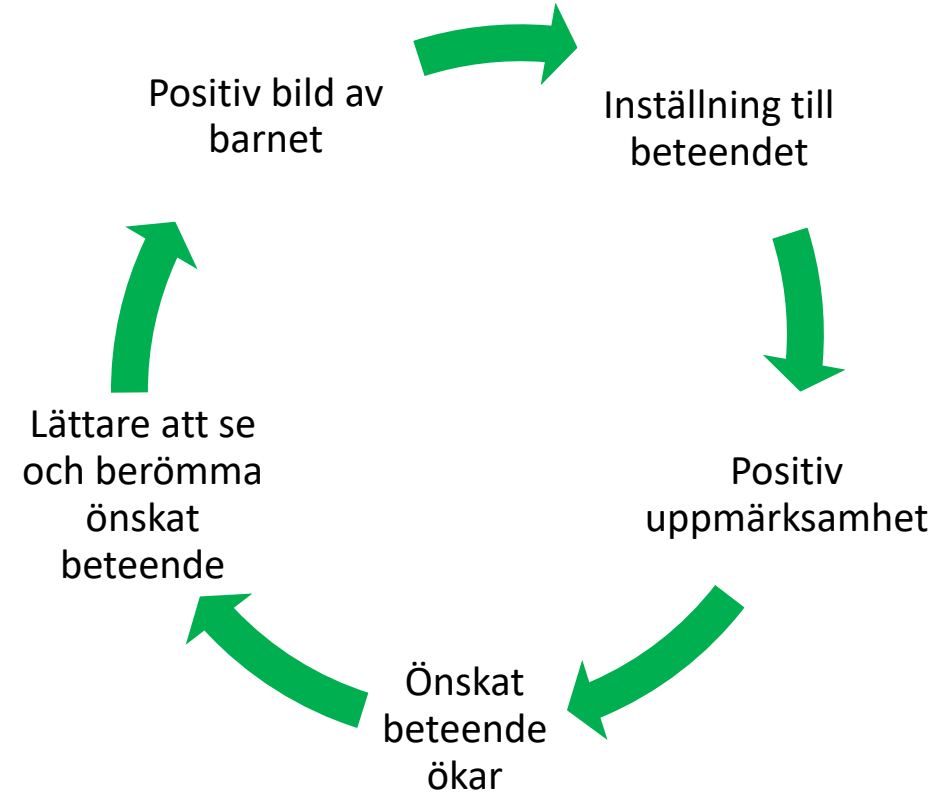
→ Klandrande

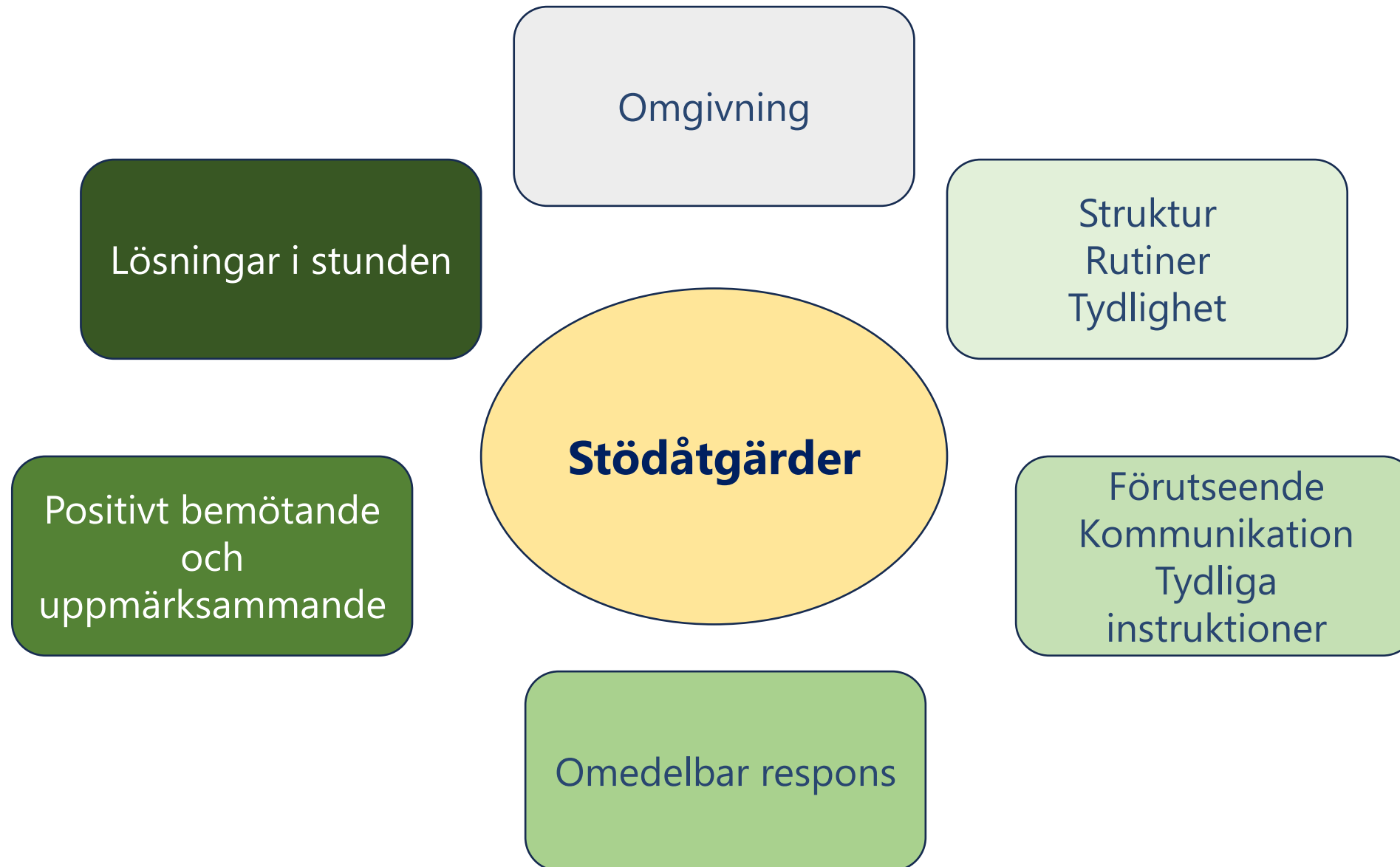
- **Tillrättavisning**

- Kan väcka skuld, skam, känsla av misslyckande
- Lär inte färdigheter

Positiv eller negativ växelverkan?

Kommunikation

**Vardagskommunikationen blir
lätt otydlig för barnet**

- Förutseende
- Kontakten
- Korta, tydliga instruktioner
- En sak i sänder
- Bildstöd
- Ge barnet tid att fungera
- Uppmuntran och beröm
- Lekfullhet, tonfall
- Feedback!

Städa leksakerna,
tvätta händerna och
kom till matbordet för
att äta!

Ännu 5 fingrar (X
minuter, eller en tur
per man) tid att leka

Du hängde fint upp
jackan på knaggen!

Bra att du sitter
här!

Fint, leksakerna är
städade! Nu går vi ut.

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Positivt uppmärksammande

♡ Positiv respons

- Ger upplevelsen av att lyckas
- De nervkopplingar som används förstärks

 Det beteende som får uppmärksamhet förstärks. Beteende som inte får uppmärksamhet vissnar och försvinner småningom.

!

Uppmärksamhetsprincipen

❖ Lek och tid tillsammans är väldigt fungerande sätt att ge uppmärksamhet

Barnets uppförande – beröm den *positiva* motsatsen

Beteende som irriterar/ beteende jag vill se **mindre** av (t.ex. skrik och bråk):

- _____
- _____
- _____
- _____

Beteende jag vill se **mer** av hos mitt barn (t.ex. artig tonläge):

- _____
- _____
- _____
- _____

Positiv respons. Tänk på:

- Beröm direkt och i situationen
- Var tydlig med vad du berömmar för. Då kopplar barnet bättre berömet med den önskvärda handlingen.
- Undvik att samtidigt kritisera
- Lagg märke till försök
- Använd kroppsspråket; ett leende, tummen upp, beröring, en kram

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Gränssättning

Konsekvent bemötande

- Följer regeln; personalens gemensamma linje
- Vuxen lugn och neutral (reglerad)
- Förvarning
- Vägledande
- Vuxen hjälper, instruerar i stunden
- Konsekvensen naturlig
- Omedelbar positiv respons när beteendet förändras
- Lyssnar på barnet fastän den vuxna bestämmer

Bestraffning

- Trött, frustrerad vuxen
- Utan instruering
- Reaktion i stunden, utan varning
- Följer inte riktlinjen
- Konsekvensen lättare orimlig
- Hjälper inte barnet i sin reglering eller sitt beteende

Jag hör att du vill måla
med vattenfärger. Idag
gör vi morsdagskort,
men jag skriver upp din
önskan så kan vi göra
det nästa vecka

Eftersom du kastade leksaken
lägger jag den på hyllan och
vi leker inte med den mer
idag

Mikael, du skall inte buffa Anna. Kom
och ställ dig här med mig. Fint! är du
redan hungrig? Minns du vad vi äter
idag?

Barnavårdsföreningen

Värdegrund

All vår verksamhet styrs av barnets bästa

Mission

Bra barndom, stärkt föräldraskap och barnvänligt samhälle

Vi värdesätter

Respekt och ödmjukhet - Förtroende - Trygghet och säkerhet

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Neuropsykiatriska tjänster

- Verksamhetsställen i Helsingfors (från år 1987), Vasa (från år 2021) och Pargas (från år 2025, sve)
- Verksamhet på distans nationellt
- Mångprofessionaltitet
 - I våra team finns psykolog, pedagogiemagister, sjukvårdare, hälsovårdare, socialarbetare, socionom, utvecklingspsykolog
 - Tilläggsutbildningar: bl.a. neuropsykiatrisk coach och sömncoaching för små barn

 Helsingfors:
nepsy@bvif.fi
 050 565 1722

 Vasa:
vasa@bvif.fi
 barnavard_osterbotten

Neuropsykiatriska tjänster

Avgiftsfria
tvåspråkiga tjänster
nationellt

Ingen diagnos eller
remiss behövs

För föräldrar och
professionella

- Stödtjänster med låg tröskel
- Tidigt stöd
- Helhetssituationen beaktas

Snabb första
kontakt

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Neuropsykiatriska tjänster

- Verksamhet på svenska och finska
- Verksamhet även online
- Målgrupp föräldrar och professionella
- Kartläggande samtal och enskilda samtal
- Föräldrahandledning
- Familjeskolan POP® för föräldrar
- Familjeskolan POP® metodutbildning
- Kamratstödsgrupper med olika teman
- Konsultation och utbildning
- Allmänna föreläsningar
- Neuropsykiatrisk coaching
- Sommardagläger för barn i skolåldern med specialbehov

Måndag 17.8 kl 12-12.30
Virtuell kaffestund: Presentation av
neuropsykiatriska tjänster i
huvudstadsregionen

Läs mer på vår
hemsida

www.bvif.fi

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Familjeskolan POP® -föräldrastödsprogram

- Grupper online för föräldrar
- Grupper på plats i Helsingfors och Vasa
- Metodutbildning för professionella
- Ordnas både på svenska och finska

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Familjeskolan POP®

för föräldrar

- för föräldrar till 3–8-åriga barn med utmanande beteende och/eller drag av NPF
- träffar en gång i veckan under 10 veckor
- 5-8 familjer per grupp
- stöd i föräldraskapet (kunskap, verktyg, handledning, kamratstöd)

metodutbildningen

- för professionella som arbetar med barn/ ungdomar och föräldrar inom socialvård, hälsovård, eller fostrans- och utbildningssektorn
- 7 träffar online
- En metod som är lätt att ta i användning (kunskap, verktyg, handledning, diskussion)

Familjeskolan POP®

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Familjeskolan POP® -metodutbildning för professionella

- Kunskap om bakgrundsfaktorer till utmanande beteende
 - Teoretiskt motiverade verktyg för att öka barnets positiva beteende och minska beteendeproblem samt stärka växelverkan och relationen mellan förälder och barn
 - En erfaren utbildares handledning i hur man använder och tillämpar Familjeskolans metod, samt diskussion med övriga professionella.
 - Mellanuppgifter då du i praktiken får öva på metoderna i ditt arbete
 - Familjeskolans handbok och tilläggsmaterial
-
- Följande utbildningen på **finska** inleds onsdagen den 26.8.2026 kl. 13.30–16,
i övrigt torsdagar 27.8 – 1.10.2026, kl. 13.30-16
 - Svenska metodutbildningen på våren 2027

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Föräldrahandledning

Föräldrahandledningens målsättning är att

- öka föräldrarnas förståelse för barnets beteende
- stöda föräldraskapet genom att ge information och verktyg för att bättre kunna handla barnet som beter sig utmanande
- stärka samspelet mellan barn och förälder i en positiv riktning
- Föräldrahandledningspaketen (avgiftsfritt):
3x60min / 5 x 90min

Bjud med oss på föräldrkväll!

Vi erbjuder konkreta tips för en fungerande vardag, med neuropsykiatriska utmaningar i beaktande. Vi berättar också om våra övriga kostnadsfria tjänster för föräldrar och delar ut handboken *Få vardagen att fungera*. Presentationens längd under föräldrkvällen är 30–45 minuter.

Småbarnspedagogik och förskola

- Hur agera i utmanande uppfostringssituationer
- Vilka verktyg gör vardagen smidigare

Lågklasser

- Vilka verktyg gör vardagen smidigare
- Hur förbättra interaktionen och minska konflikter

Högklasser

- Vad är bra att beakta som förälder till en tonåring
- Hur förbättra interaktionen och minska konflikter

Händelsekalender

Vi erbjuder varierande evenemang för föräldrar, barn, unga och proffs.

Du hittar alla kommande evenemang i vår kalender:

bvif.fi/fi/handelsekalender/

Skanna QR koden till händelsekalendern här:

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

TACK

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

bvif.fi

Följ oss på sociala medier!

Seuraa meitä somessa!

@Barnavårdsföreningen

@Barnavårdsföreningen

@barnavard

@Barnavårdsföreningen

www.bvif.fi